

I

Agaath slaat met haar hand op de keukentafel. Zo hard dat de wijn bijna over de rand kolkt. De klok slaat drie uur, net als ze wil beginnen aan de ochtendkrant. De koppen van berichten over oplaaiende oorlogen en stijgende prijzen kan ze eigenlijk alleen verdragen met een glas erbij. Maar voor het lezen heeft ze toch echt haar bril nodig. Waar is dat stomme ding?

Driftig loopt ze de trap op. Ze is die ochtend op zolder geweest om met lichte tegenzin de laatste boeken uit te zoeken. Haar boeken horen hier, net als zij. Niet in een ouderencomplex waar ze niemand kent. Vreemd genoeg verwacht ze nog telkens Karim hier aan te treffen, bezig met het inpakken van een doos. Was die jongen maar hier, hij had haar bril meteen gevonden. Konden ze weer canasta spelen samen. Maar nee, hij moest zo nodig op vakantie.

Tegen een van de muren staan twee manden met erfstukken die ze nog wil uitzoeken. Sporen van een verdwenen leven. Ze herkent de pennenhouder van haar vader en de witte doos met het babymutsje van David. Zou ze het mutsje ooit aan haar zoon kunnen geven? Verder is de zolder leeg.

Ze daalt af naar de eerste verdieping. De leesbril houdt zich vanzelfsprekend niet schuil in de badkamer. Op het nachtkastje naast haar bed ligt alleen die thriller waar ze na twee bladzijden al genoeg van had. Gelukkig kan ze tegenwoordig haar toevlucht nemen tot Netflix.

Beneden in de hal staan wat opgestapelde dozen. Op het dressoir liggen drie oude kranten, met daarbovenop de Ansichtkaart die Karim heeft gestuurd vanuit Casablanca. Zijn

eerste vakantieadres. De voorkant toont een bierdrinkende kameel. 'Groetjes aan De Generaal. En neem er zelf ook een paar.' Agaath tilt de stapel op, maar daaronder ligt niets.

Door de gang van het grotendeels lege huis stampet ze naar de werkkamer van Henri, waar alleen nog zijn immense bureau staat met de laptop waarop ze haar series kijkt. De bureauladen zijn leeg. Ze loopt naar de woonkamer om tussen de kussens van de bank te voelen. De Generaal steekt zijn snavel door de tralies. Agaath gaat met enige moeite op handen en knieën zitten; onder de salontafel staat alleen de urn van Henri. Ze blaast het stof eraf. De urn zet ze op de schouw, vóór het potsierlijke portret van Henri in zijn sarong. Tot as zult gij wederkeren.

Besluiteloos blijft ze midden in de woonkamer staan. In de hoek van de kamer maakt De Generaal een krassend geluid, alsof de kaketoer haar uitlacht. Ze kijkt naar de ronde kooi. 'Bemoei je er niet mee, beest.' Rustig drentelt ze terug naar de keuken voor een ferme slok witte wijn. Ze doet de ijskast open om zichzelf bij te schenken. Plotseling ziet ze hem liggen, naast de oude kaas. Ineens herinnert ze zich dat ze vanmorgen wilde weten hoelang de melk nog houdbaar was. Ze grist de bril van de plank en zet hem op haar hoofd.

Agaath zet haar voet op de drempel en geeft de verhuisdoos een zet. Hij glijdt een klein stukje door de gang richting de hal. De hele dag heeft ze erover gedaan om precies één verhuisdoos in te pakken. Ze is nu al vergeten wat erin zit. De doos blijft steken tegen de drempel. Met een grom trapt ze tegen de doos. Ze kan zich niet voorstellen dat ze binnenkort gaat verhuizen. Het idee maakt haar chagrijnig – zeker omdat het Henri's idee was om een appartement te kopen 'voor hun laatste levensfase'. Misschien moet ze naar Benny's gaan. Een patat met extra veel saus vrolijkt haar vast op.

Even later loopt ze door de grote winkelstraat richting de snackbar. Wanneer ze oversteekt, ziet ze hem ineens zitten aan een van de tafels. Karim. Aan de andere kant van de etalageruit is hij in gesprek met Benny. Zijn gelaat is flink bruin geworden door een zomer lang zon, hij heeft iets van een snor en een baardje laten groeien. Die zes weken dat hij is weg geweest leken zes maanden. Maar hij heeft haar niet eens laten weten dat hij terug is. Zou hij haar wel willen zien? Even later richt hij zijn blik al op haar. Hij knippert met zijn ogen, daarna verschijnt een grijns op zijn gezicht.

Voor ze het weet, staat hij voor haar. 'Als we daar meneer Ouazzani niet hebben,' zegt ze licht spottend. 'Hij heeft eindelijk besloten om terug te keren van zijn wereldreis.'

'Hoe is het met je, Agaath?' Karim geeft haar een flinke knuffel.

'Uitstekend,' mompelt ze terwijl ze haar jas rechtekt.

Hij pakt haar bij haar schouders en kijkt een paar seconden in haar ogen.

‘Ik zie het al. Je hebt mij gemist!’

‘Als kiespijn bedoel je.’

‘Kom, ik trakteer op een Fernandes.’

Ze lopen naar binnen, hij trekt een stoel voor haar naar achteren.

‘Hoe gaat het met de grote opruiming? Ben je bijna klaar?’

Agaath fronst haar wenkbrauwen. *‘Don’t mention the war.* Laten we het over iets aardigers hebben. Dat baardje... Is dat de nieuwe mode voor kunstenaars in de dop? Nog een alpinopet erbij en je lijkt sprekend op Rembrandt. Maar vertel, wat heb je beleefd in je zomervakantie?’ Ze hangt haar jas losjes over de stoel naast haar. ‘Bespaar me je onfrisse avonturen met je vrienden in Lloret de Mar, ik hoor liever over je familiebezoek in Marokko.’

Enthousiast vertelt hij over de bruiloft van zijn tante, een avond met zijn neven op het strand en de markt in Casablanca. Wat heeft ze dit gemist de afgelopen maanden. Misschien kan ze hem vragen om nog wat klussen voor haar te doen. Na een paar minuten valt ze hem in de rede.

‘Heb je een bezoek gebracht aan die werkelijk schitterende Hassan II-moskee zoals ik gezegd had?’

Hij reageert licht verbaasd.

‘Hoezo niet?’ roept ze uit.

Karim haalt zijn schouders op. ‘Ik ging naar Taghazout om te surfen.’

Ze schudt haar hoofd. ‘Cultuurbaar. En dat gaat naar de kunstacademie.’

Hij lacht haar opmerking weg. ‘Wil je wat eten?’

‘Ik ben niet zo van het vette eten.’

Hij werpt een blik op het bord boven de counter. ‘Ik ga in ieder geval wat bestellen. Benny’s heb ik misschien wel het meest gemist. En jou natuurlijk.’ Hij knipoogt.

‘Dat mag ik hopen. Ik denk dat ik wel wat klusjes voor je

heb – als je tenminste tijd hebt.’

‘Hmm... Ik kijk even. Deze week begin ik al met school en ik heb ook nog dat baantje in de galerie.’

Benny komt uit het keukentje de zaak in lopen. ‘Dag, mevrouw Van Zuijlen.’ Hij legt een rood-wit geblokte placemat voor haar neer. ‘Wat mag het zijn, uw gebruikelijke bestelling?’

Ze vertrekt geen spier. ‘Graag, Benny.’

Karim schiet in de lach. ‘Ik dacht dat vet eten ongezond was. Voor mij een kapsalon graag.’

Agaath moet ook lachen. ‘Een vrouw alleen hoeft toch niet elke dag te koken? En nu terug naar je reis.’ Ze leunt met beide armen op tafel. ‘Waar waren we gebleven?’

3

Agaath doet de afwas in de machine. Ze telt één bord, één vork en één plastic bakje waarin ze de restanten heeft opgewarmd van een vorige maaltijd. Een rijstgerecht met iets te kort gewokte groenten. Soms eet je alleen om je tanden aan het werk te houden. Volledig veganistisch, dat dan weer wel – al kwam dat vooral omdat ze geen zin had in het gekakel van de slagersvrouw. Boven in de afwasmachine staan twee koffiekopjes, onderin twee borden. Dat scheelt: ze hoeft de machine ook vanavond nog niet aan te zetten. Dan hoeft ze evenmin te bukken om een vaatwastablet in het vakje te doen. Haar rug speelt weer op.

Wanneer ze met een kop koffie op de bank zit, probeert ze te bedenken wat ze vandaag allemaal gedaan heeft. Ze komt niet verder dan de krant en twee afleveringen van een ietwat langdradige Schotse tv-serie. O ja, ze heeft de kooi van De Generaal verschoond. Het beest doet twee stapjes naar links, hij knikt instemmend.

Dit is zo'n dag waarvan er te veel zijn geweest sinds Henri er niet meer is. Een lege pagina in het dagboek van haar leven. Een dag die ze zonder aarzelen in de afvalcontainer kan flikkeren. Misschien moet ze maar gaan slapen, al is het belachelijk vroeg. Ze laat de helft van haar koffie onaangeroerd en schuifelt naar de trap in de hal.

Midden in de nacht ontwaakt ze met een schok. Agaath weet dat ze over hem gedroomd heeft, ze kan het alleen niet aanraken. Ze voelt haar ogen vochtig worden en gaat rechtop zitten. Een kier in het gordijn geeft wat maanlicht prijs.

‘Stel je niet zo aan,’ zegt ze tegen de contouren van haar ge-
laat in de kaptafelspiegel. Inmiddels is het bijna twee maan-
den geleden dat ze op de stoep stonden bij die witte villa in
Bussum. Ze herinnert zich de laan met statige beuken, en
hoe haar vinger een klein beetje trilde toen ze op de bel
drukte. Na wat gerommel met sloten stond hij daar ineens,
op nog geen meter afstand. De man die ooit haar baby was.
Haar zoon David – als ze de welhaast antiquarische adoptie-
papieren moet geloven. De zoon van haar jeugdliefde Jep-
pe. Een lange magere man met donkerblond haar. Ze krijgt
weer kippenvel als ze aan dat moment terugdenkt. Hij had
haar en Karim een beetje vreemd aangekeken en bleef de
deur vasthouden. ‘Hadden wij een afspraak?’ Agaath wist
geen woord uit te brengen.

Karim moest uitleggen dat ze kwamen voor de wasma-
chine die David op Marktplaats had gezet. Een smoes na-
tuurlijk – hij wilde haar alleen de kans geven om haar zoon
te zien zonder dat ze zich bekend hoefde te maken. ‘Ik heb
gebeld dat we langs zouden komen. Als het wat is, kunnen
we de wasmachine meteen meenemen.’

David keek serieus, weet ze nog. ‘Het spijt me, de was-
machine is net verkocht. Ik werd onverwachts gebeld met
een uitstekend bod.’ Hij deed de deur een klein stukje verder
open. ‘Nogmaals, mijn excuses. Kan ik u een glas water aan-
bieden?’

Karim keek haar vragend aan, maar ze durfde zichzelf
niet voor te stellen als Davids moeder. ‘Nee, we gaan. We
hebben nogal haast.’ Snel liepen ze het tuinpad af. Terwijl ze
naar de auto liepen zag ze David in de deuropening staan.

Ze had toen geen antwoord op Karims vraag waarom
ze niets had gezegd, en goedbeschouwd nu nog steeds niet.
Misschien wordt de wens om haar zoon terug te krijgen
overschaduwd door de angst om hem opnieuw te verlie-
zen. Misschien is moed een slechte raadgever. Of misschien

moet ze juist niet meer zo bang zijn voor alles. Misschien heeft hij haar ook gemist. Misschien, misschien, misschien. En zonder dat ze het merkt, valt ze weer in een droomloze slaap.

4

Als de wekker gaat, wil Karim zich nog één keer omdraaien. Dan herinnert hij zich dat dit een bijzondere dag is. Vandaag start hij aan de Rietveld Academie. Laat het studentenleven maar beginnen. Snel springt hij onder de douche.

Op zijn grijze transportfiets doorkruist hij de stad, van west naar zuid. Hij denkt terug aan de dag dat hij zich samen met Agaath ging inschrijven. Vooral dankzij haar vasthoudendheid was het gelukt om na het verstrijken van de termijn toch een plek te bemachtigen op de gewilde academie. Het lijkt alweer een eeuwigheid geleden. Hij parkeert zijn fiets dicht bij de ingang. Plotseling realiseert hij zich dat hij helemaal niets bij zich heeft, niet eens zijn zwarte schetsboek. Shit. Moet hij terugfietsen? Een meisje met donkere krullen zet haar fiets naast die van hem, hij herkent haar van de introductieweek. ‘Jij zit toch net als ik in iF? Karim? Durf je niet naar binnen?’

‘Ik ben m’n spullen vergeten.’

Het meisje legt haar hand op zijn schouder. ‘Maakt niet uit, joh. Ik heb ook bijna niks bij me.’

Bij de balie in de hal zit een vrouw met een knalrode bril. Voordat ze zelf iets kunnen vragen, neemt zij het woord. ‘Basisjaar zeker? Derde verdieping.’

Samen lopen ze door het trappenhuis naar boven. Het meisje werpt een blik opzij. ‘Je weet vast niet meer hoe ik heet, hè?’ Hij schudt zijn hoofd. Minpuntje. Ze steekt haar hand uit. ‘Julia. Maar iedereen noemt me Juul.’

Het lokaal van iF is groot en licht, net als de andere ruimtes, en opvallend leeg. De andere studenten zitten er al, de

meeste gezichten herinnert hij zich van de introductie. Iedereen kijkt elkaar een beetje onwennig aan.

Een lange man, van wie Karim aanneemt dat het de docent design is, komt rechtstreeks uit de jaren zeventig de klas binnenlopen. Hij heeft lang haar en draagt een blauw spijkerjasje met verschillende buttons erop. Karim herkent een vredesteeken. *'Hi. Welcome at the Rietveld,'* zegt hij. O ja, shit. Karim realiseert zich weer dat alle lessen in het Engels zijn, hoewel de uitspraak van deze man nauwelijks beter is dan die van Mark Rutte. *'My name is Ernst, that means "seriousness". But most of the time I'm not so "serious", haha.'* Niemand lacht. *'This classroom will be your home for the rest of the year, so treat it like it's your own home.'*

Ernst loopt naar een van de tafels aan de zijkant van het lokaal. Hij legt drie voorwerpen neer. Een gekrulde metalen kandelaar, een scheve beker zonder oor en een kubus met kleine vierkantjes in allerlei kleuren. Hij neemt de kubus in zijn hand. Zonder dat de docent iets heeft gevraagd, steekt het Aziatische, ietwat nerdy meisje voor Karim haar vinger al op.

'That's a Rubik's Cube! My father gave it to me for my sixth birthday to keep me busy. It took me quite a long time to solve it.' Ze krijgt een goedkeurend knikje van Ernst.

'Everything you see on this table is design – and the same goes for most things in your house,' zegt hij opgewekt. *'To make it simple: design is something that looks good, and at the same time it is functional. Even toilet paper can be design.'* Vóór het gebruikt is, neemt Karim aan.

Bij de eerste opdracht denken ze in groepjes na over de vraag wat goed design is. Of in elk geval: wat ze zelf goed design vinden.

Een jongen met een zachte g richt zich meteen tot hem. *'Wat bijzonder dat iemand met jouw achtergrond hier studeert.'*

Karim is verbaasd. ‘Als Brabanders hier kunnen studeren, mogen Amsterdammers dat toch ook?’

De jongen reageert niet en begint direct aan een lange monoloog over het ontwerp van de nieuwe elektrische auto van zijn vader. ‘En, weten jullie nog meer voorbeelden?’

Karim denkt bij ‘goed design’ onmiddellijk aan de kapsalon die Benny gisteren maakte. ‘Die zag er erg goed uit en stilde bovendien mijn honger. Functioneel dus.’

‘Neem het wel een beetje serieus, Karim,’ giechelt Juul. ‘Dat moet bij Ernst.’

Hij denkt na. ‘Ik nomineer mijn fiets. Brengt me elke dag van A naar B en hij ziet er goed uit. Net als ik trouwens.’ Juul geeft hem een knipoog.

5

Het lege huis hult zich in stilzwijgen. Agaath kan de klok horen tikken. Alsof het Friese staande uurwerk haar laatste dagen aan het aftellen is. Zelfs De Generaal heeft hier geen antwoord op. Bewegingsloos staat hij precies in het midden van zijn stok, met Agaath in de leunstoel naast hem. Dit is een stilleven dat in geen enkel museum mag hangen. Moeizaam komt ze overeind, ze loopt naar de wandkast.

Sinds een paar weken staat daar de zware platenspeler die Henri placht te monopoliseren. Nu zijn opera's en klassieke concerten godzijdank het pand hebben verlaten, rest alleen haar bescheiden stapeltje vinyl. Ze pakt een hoes met paarse en groene strepen en een breed lachende man met een microfoon in zijn hand. Voorzichtig laat ze de naald zakken bij het begin van het vierde nummer; de fluwelen stem van Marvin Gaye vult de kamer. *'Ooo I heard it through the grapevine. Not much longer would you be mine.'* Soul verwarmt je hart.

Ze gaat weer zitten, naast de gouden kooi. Ze beweegt zachtjes heen en weer op de maat van de muziek. Zelfs de urn van Henri trilt op de schouw een beetje mee. Dat had hij vast niet gedacht, dat hij nog eens zou dansen – en zeker niet in zijn eigen huis. 'Agaath,' krast De Generaal plotse-ling, en nog een keer: 'Agaath.' Ze wordt er warm van. Het is alweer maanden geleden dat hij voor het eerst en gelijk voor het laatst haar naam zei. Sinds Henri's overlijden is ze op een vreemde manier gehecht geraakt aan dat beest. Ze legt haar hand op de kooi, de kaketoef duwt zijn kopje ertegen-aan. Vervolgens doet hij twee passen naar rechts en twee

naar links, ogenschijnlijk precies in de maat van de muziek.
'Heb jij ook soul, Generaal?'

Agaath kijkt nogmaals naar de urn op de schoorsteenmantel. Ze negeert de strenge blik van Henri op het schilderij. *'Not much longer would you be mine,'* zingt Marvin weer. Ze draait haar hoofd naar de kooi. 'Welke bestemming vind jij dat de as moet krijgen?' De Generaal houdt wijselijk zijn mond. 'Hij heeft zich daar eigenlijk nooit over uitgesproken.' Ineens blijft de vogel stilstaan en roept nog één keer heel hard: 'Agaath!'

'Je hebt gelijk, Generaal. Ik zal daar mijn gedachten nog eens over laten gaan.'